

T.C. M.M.
BARIS ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

BDP

Sayı: 2132
Tarih: 14.11.2010

10/987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

GAP' ın bitirilmesinin önündeki engellerin tespiti, bugüne kadar aktarılan kaynakların şeffaflığının ve halkın sosyo-ekonomik yapısına etkisinin açığa çıkarılması, gerekli olan kaynakların siyasal iktidarların istismarına yol açmayacak şekilde belirlenmesi için, Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

1-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
2-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DİYARBAKIR
3-GÜLTAN KIŞANAK	DİYARBAKIR
4-AYLA AKAT ATA	BATMAN
5-BENGİ YILDIZ	BATMAN
6-AKIN BİRDAL	DİYARBAKIR
7-EMİNE AYNA	MARDİN
8-FATMA KURTULAN	VAN
9-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
10-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
11-M. NURİ YAMAN	MUŞ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SİRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE:

1970' li yıllarda sulama ve hidroelektrik amaçlı olarak Fırat ve Dicle nehirleri üzerinde ki projelerle oluşturulan GAP, 1980 sonrasında sosyo - ekonomik bir bölgesel programa dönüştürülmüştür. Sulama, hidroelektrik, enerji, tarım, kırsal ve kentsel yapı, ormancılık, eğitim ve sağlık alanlarında çok yönlü bir kalkınma projesine dönüştürülen GAP, bölgesel kalkınma alanında kapsamlı ve örnek bir proje olma özelliğini taşımaktadır. Toplam maliyeti 32 milyar dolar olarak planlanan bu proje bütünüyle hayat bulduğunda Fırat ve Dicle havzaları ile yukarı Mezopotamya ovalarında yer alan Mardin, Şırnak, Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Kilis, Siirt, Gaziantep ve Şanlıurfa kentlerinde ciddi bir sosyo-ekonomik kalkınma düzeyi yaratacaktır. 22 baraj 19 hidroelektrik santrali ve 1 milyon 820 bin hektar alanda sulamayı öngören proje, gelinen noktada itibariyle ancak belli boyutlarıyla bitirilebilmiştir. Ancak bölgede yaşayan halkın doğrudan sosyo- ekonomik yaşam kalitesine etki edecek projelerde halen belli bir gelişme kaydedilememiş, gelen hükümetler ise özellikle, bölgeye en büyük katkıyı sunacak olan sulama projelerine karşı kayıtsız kalmışlardır.

Türkiye' nin en yoksul ve işsizlik oranlarının en yüksek olduğu iller olan GAP illeri için GAP projesi tam bir umut kapısı haline gelmiş ancak hükümetler tarafından bu umut sürekli oya dönüştürülmeye çalışılarak istismar edilmiştir. GAP' ta belli projelere aktarılan kamu yatırımları her dönem hedeflenenin çok altında kalmış, ancak halkın sosyo - ekonomik yapısını doğrudan etkilemeyen bir alan olan enerji projelerine büyük bütçeler ayrılmış ve bu enerji projelerinin tamamına yakını bitirilmiş, buradan üretilen enerji ise büyük oranda batı illerinde kullanılmıştır.

Bakanlık verilerine göre, GAP Eylem Planı çerçevesinde sulanması öngörülen 1 milyon 60 bin hektar alanın sadece % 28 inin sulamaya açıldığı, enerji projelerinin ise % 75 inin bitirildiği ve aktif halde olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşın tarım projelerinin ise % 25 inin ancak tamamlandığı görülmektedir.

GAP kapsamında yer alan bir çok proje başlığında sadece madencilik ve imalat yatırımları tamamlanmıştır. Bu iki alanın toplam yatırım maliyetleri içindeki payı ise sadece % 1 dir. GAP in 2010 yılı fiyatlarıyla toplam maliyeti 39 milyar 186 milyon 738 bin liradır. Ancak 2010 aktarımıyla beraber geriye kalan stok, yani projenin bitirilmesi için gerekli olan rakam

24 milyar161 milyon 776 bin liradır. Bu rakamlara göre GAP'ın toplam maliyeti göz önüne alındığında kaynak aktarım oranı % 39 dur. Projenin % 61' lik kaynak ihtiyacı halen karşılanmamıştır.

GAP illeri ve çevre illerin ekonomik düzeyi herkesçe malumdur. Bölge illeri reel olarak % 50' leri aşan bir işsizlikle yüz yüze olup, yoksulluğun da en yüksek ve yakıcı hissedildiği bir bölgeyi oluşturmaktadır. Yine 2003 yılında yapılan ve 81 ilin gelişmişlik endeksini ölçen araştırmalara göre bölge illeri en alt sıralarda bulunmaktadır. Bu endekse göre Şırnak 78, Mardin 72, Batman 70, Siirt 73, Diyarbakır 63 ve Adıyaman ise 65' inci sırada bulunmaktadır.

Bugüne kadarki bütün hükümetlerin vaatleri gibi, Başbakanın 3 milyon 800 bin istihdam sözü de havada kalmış, bu konuda hükümetin politikalarının sonuçlarına ilişkin bir araştırma da yapılmamaktadır. Hükümetin gerçekleştirdiğini iddia ettiği yatırımların somut bir karşılığı halkın yaşam standartlarına yansımamaktadır.

2008 yılında ilan edilen GAP Eylem Planı çerçevesinde bölgeye aktarılan kaynaklara ilişkin bir şeffaflıkta olmadığı gibi, emekçilerin maaşlarından kesilerek oluşturulan işsizlik fonundan aktarılan bu ödenekler, GAP' ın gelecek yıllarda yine kaynak sorunlarıyla karşı karşıya geleceğinin işaretlerini oluşturmaktadır.

Bütün hükümetler tarafından, bölge halkına adeta şantaj yaparcasına oy isteme projesine dönüştürülen GAP, artık bütün ayrıntılarıyla anlaşılmalı, yapılan aktarımların şeffaflığı için gerekli çalışmalar yapılmalı, bugüne kadar var olan gelişmeler saptanmalı ve bitirilmesinin önündeki bütün engeller tespit edilmelidir. Bunun için bir Meclis Araştırma Komisyonu'nun oluşturulması gerekmektedir.